

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Olga Tyburc-Żelazek

w sprawie D. K.

skazanego z art. 280 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 12 października 2023 r.,

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 28 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKa 175/20

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 26 maja 2020 r., sygn. akt VI K 63/19,

1. uchyla zaskarżony wyrok w pkt. IV. 3 oraz pkt. X w odniesieniu do czynu z pkt. 5 aktu oskarżenia i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

[SOP]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 26 maja 2020 r. (sygn. akt VI K 63/19) D.K., oskarżony o to, że (wskazano wyłącznie elementy orzeczeń istotne z punktu widzenia niniejszego postępowania kasacyjnego):

- w dniu 23 maja 2018r. w C., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim użyciu przemocy wobec M.M. w postaci bicia po całym ciele, w tym uderzania w głowę niebezpiecznym narzędziem w postaci rurki oraz kierowania gróźb pobicia i pozbawienia życia, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 3100,00 zł oraz telefonu komórkowego marki L. koloru złotego w czarnym etui o nr IMEI (...) wraz z kartą SIM o nr abonenckim (...) oraz kartą pamięci o wartości 200,00zł - tj. o przestępstwo z art. 280 § 2 k.k. (pkt I aktu oskarżenia; pkt V wyroku),

- w dniu 23 maja 2018 r. w J., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami w celu osiągnięcia korzyści majątkowej kierując groźby przy użyciu noża myśliwskiego wobec M.M. doprowadził go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci należącego do M.M. i E.P. samochodu osobowego marki M. o nr rej. [...] o wartości 12.000,00 zł, poprzez zmuszenie do napisania umowy sprzedaży przedmiotowego samochodu osobowego i przeniesienie jego własności, a następnie dokonał zaboru w celu przywłaszczenia należących do M.M. przedmiotów znajdujących się wewnątrz przedmiotowego samochodu w postaci elektronarzędzi o łącznej wartości 11.000,00 zł - tj. o przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (pkt IV aktu oskarżenia; pkt VIII wyroku),

- dniu 23 maja 2018r. w C., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim użyciu przemocy wobec A.M. w postaci uderzenia w głowę oraz kierowania gróźb przy użyciu noża myśliwskiego, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia należących do niego telefonu komórkowego marki H. koloru czarnego wraz z kartą SIM o nr abonenckim [...] o wartości 250 zł, kurtki niebieskiej marki [x] o wartości 250 zł, pieniędzy w kwocie 150 zł, kluczy do domu, głośnika przenośnego J. koloru niebieskiego o wartości 600 zł, saszetki marki L. koloru szarego o wartości 60 zł, czapeczki z daszkiem marki N. koloru zielonego

o wartości 120 zł - tj. o przestępstwo z art. 280 § 2 k.k. (pkt V aktu oskarżenia, pkt IX wyroku) –

został uznany winnym popełnienia, w ramach ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k. czynów opisanych w pkt. V, VIII i IX wyroku, przy czym z opisu czynu z pkt IX wyroku wyeliminowano słowa „działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami”, oraz ustalono, że czyny te oskarżony popełnił w ciągu 5 lat po odbyciu kary pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 6 miesięcy, orzeczonej za przestępstwo podobne wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie z dnia 15 czerwca 2016 r. (sygn. akt 11 [...]), czym wyczerpał znamiona dwóch przestępstw z art. 280 § 2 k.k. i jednego przestępstwa z art. 282 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., i za to na mocy art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzono mu karę 7 lat pozbawienia wolności (pkt 9 wyroku).

Na mocy art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności wymierzonych oskarżonemu D.K. w pkt. 9,13,15,17,18,19,21 wyroku, wymierzono karę łączną 8 lat pozbawienia wolności (pkt 22 wyroku).

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2022 r. (sygn. akt II AKa 175/20) Sąd Apelacyjny w Krakowie zmienił wyrok Sądu I instancji (w odniesieniu do oskarżonego D.K.) w ten sposób, że rozwiązał karę łączną pozbawienia wolności z pkt 22.

Zmieniono także pkt. 9 i 15 zaskarżonego wyroku w ten sposób, że:

1. uznano oskarżonego D.K. za winnego czynu zarzucanego mu w pkt I aktu oskarżenia z tym, że przyjęto, że popełnił go w ciągu 5 lat po odbyciu kary łącznej 3 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 15 czerwca 2016 roku (sygn. II K [...]), obejmującym w szczególności skazania za umyślne przestępstwo podobne, a to: za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w Chrzanowie z 27 czerwca 2014 roku (sygn. II K [...]) oraz za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. na karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia

19 listopada 2014 roku (sygn. II K [...]), którą to karę łączną odbywał w okresie 15 września 2015 roku do 19 września 2017 roku i tak opisany czyn zakwalifikowano z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz

2. orzekając w zakresie czynów zarzucanych oskarżonemu D.K. w ust. III i IV aktu oskarżenia, a opisanych w pkt VII i VIII komparycji wyroku uznano go za winnego tego, że w dniu 23 maja 2018 roku w J. woj. [...], działając wspólnie i w porozumieniu z D.S., B.K. i inną ustaloną osobą w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, używając przemocy w postaci bicia po głowie M.M., a także grożąc temu pokrzywdzonemu użyciem noża myśliwskiego, zmusił go do sporządzenia umowy sprzedaży stanowiącego współwłasność M.M. i E.P. samochodu osobowego marki M. o nr rej. [...] o wartości 12.000 zł, a nadto z bagażnika tego samochodu zabrał w celu przywłaszczenia elektronarzędzia o łącznej wartości 11 000 zł. przy czym ustalono, że popełnił go w ciągu 5 lat po odbyciu kary łącznej 3 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 15 czerwca 2016 roku (sygn. II K [...]), obejmującego w szczególności skazania za umyślne przestępstwo podobne, a to: za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w Chrzanowie z 27 czerwca 2014 roku (sygn. II K [...]) oraz za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. na karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie z dnia 19 listopada 2014 roku (sygn. II K [...]), którą to karę łączną odbywał w okresie 15 września 2015 roku do 19 września 2017 roku i tak opisany czyn zakwalifikował z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;

3. przyjęto, że przestępstwa opisane w pkt. IV.1 i IV.2 wyroku zostały popełnione w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem tej samej sposobności w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i za ten ciąg przestępstw na podstawie art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzono mu jedną karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W pozostałym zakresie wyrok utrzymano w mocy.

Od powyższego orzeczenia kasację wniósł Prokurator Generalny w trybie art. 521 § 1 k.p.k., zarzucając wyrokowi:

„1. *rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierozpoznaniu podniesionych w apelacji prokuratora zarzutów obrazy przepisów art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. oraz art. 413 § 1 pkt 6 k.p.k. w odniesieniu do czynu z art. 280 § 2 k.k. popełnionego przez oskarżonego D.K. na szkodę A.M. i przypisanego mu w p-kcie 9 wyroku Sądu I instancji, a w konsekwencji zaniechanie uzupełnienia opisu tego czynu o wskazanie jednostkowego skazania za umyślne przestępstwo podobne, uzasadniającego przyjęcie recydywy szczególnej podstawowej oraz nieprzywołanie w podstawie kwalifikacji prawnej przedmiotowego czynu przepisu art. 64 § 1 k.k.;*

2. *rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., polegające na niewydaniu rozstrzygnięcia co do kary za czyn z art. 280 § 2 k.k., popełniony przez oskarżonego D.K. na szkodę A.M., a przypisany mu w p-kcie 9 wyroku Sądu I instancji i uznany przez ten Sąd za element ciągu (trzech) przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k., za który orzeczona została kara 7 lat pozbawienia wolności, w sytuacji zmiany wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie w tej części, polegającej m.in. na objęciu konstrukcją z art. 91 § 1 k.k. wyłącznie dwóch przestępstw i wymierzenie za tak ukształtowany ciąg kary 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, przy jednoczesnym utrzymaniu w mocy skazania oskarżonego za czyn z art. 280 § 2 k.k. popełniony na szkodę A.M., co nadto miało miejsce w sytuacji zmiany kontrolowanego wyroku także poprzez rozwiązanie kary łącznej 8 lat pozbawienia wolności wymierzonej w p-kcie 22 orzeczenia;*

3. *rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k., polegające na zaniechaniu objęcia karą łączną wymierzoną w p-kcie XIb wyroku, kary 2 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego D.K. przez Sąd I instancji za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii przypisany mu w p-kcie 18 wyroku.”*

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się zasadna.

Ma rację Prokurator Generalny, że w sprawie niniejszej doszło do rażącego naruszenia wskazanych przepisów procesowych. Sąd Apelacyjny uwzględniając apelację oskarżyciela publicznego, a dotyczącą prawidłowości wyrzeczenia o popełnieniu czynów w warunkach recydywy dopuścił się rażącego błędu. Otóż zmieniając opisy czynów zarzuconych w pkt I, III i IV aktu oskarżenia a przypisanych w pkt 9 wyroku i ustalając, że zostały one popełnione w warunkach art. 64 § 1 k.k. rozwiązał karę łączną orzeczoną w stosunku do oskarżonego. Orzekając w tym zakresie na nowo, ponownie ustalił, że czyny te wchodziły w skład ciągu przestępstw, ale stwierdził tak jedynie w stosunku do dwóch czynów (z pkt I i IV aktu oskarżenia), pomijając czyn z pkt V aktu oskarżenia, który w wyroku Sądu I instancji był elementem ciągu przestępstw wraz z wskazanymi wyżej dwoma przestępstwami rozboju.

Oznacza to, że Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy skazanie za czyn z pkt V aktu oskarżenia, lecz pomimo okoliczności, iż ostatecznie nie znalazł się on (z uwagi na błąd Sądu) w składzie ciągu przestępstw – nie wymierzono za ten czyn odrębnej kary. Stanowi to rażące naruszenie wskazanych przez Prokuratora Generalnego w zarzucie 1 i 2 przepisów procesowych. Pozostanie w obrocie prawomocnego, jednostkowego skazania bez jakiegokolwiek orzeczenia co do kary za ten czyn jest nieuzasadnione i stoi w sprzeczności z zasadami procesu karnego. Sąd bowiem zobowiązany jest rozstrzygnąć o odpowiedzialności karnej sprawcy w pełnym zakresie, także w odniesieniu do konsekwencji penalnych realizacji znamion każdego przypisanego czynu zabronionego.

W ponownym postępowaniu Sąd odwoławczy zobowiązany jest ustalić, czy czyn opisany w pkt V aktu oskarżenia w istocie powinien stać się składową ciągu przestępstw (wraz z czynami opisanymi w pkt I i IV) i wymierzyć karę za ten ciąg, czy też stanowi on odrębne przestępstwo. W tym ostatnim wypadku zobowiązany jest orzec o karze za ten czyn.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

WZ

[a!]